Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Τροποποιημένη πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 708/2007 για τη χρήση στην υδατοκαλλιέργεια ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών»

COM(2010) 393 τελικό — 2009/0153 COD

(2011/C 51/16)

Γενικός εισηγητής: **José María ESPUNY MOYANO**

Στις 2 Σεπτεμβρίου 2010, και σύμφωνα με το άρθρο 43 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή την εκπόνηση γνωμοδότησης με θέμα την

Τροποποιημένη πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 708/2007 για τη χρήση στην υδατοκαλλιέργεια ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών

COM(2010) 393 τελικό — 2009/0153 (COD).

Στις 14 Σεπτεμβρίου 2010, το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στο ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον».

Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, κατά την 466η σύνοδο ολομέλειας, που πραγματοποιήθηκε στις 21 Οκτωβρίου 2010, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει γενικό εισηγητή τον κ. José María Espuny Moyano και υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 177 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά και 10 αποχές.

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί εύστοχο τον νέο, ακριβέστερο ορισμό των λεγόμενων «κλειστών εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας», ο οποίος βασίζεται στα αποτελέσματα του έργου IMPASSE (συντονισμένη ερευνητική δράση με τίτλο «Περιβαλλοντικές επιπτώσεις των ξενικών ειδών στην υδατοκαλλιέργεια»), όπως και τις διευκρινίσεις σχετικά με την τοποθεσία τέτοιων εγκαταστάσεων (όσον αφορά την απόστασή τους από την ανοιχτή θάλασσα) και άλλες συντακτικές βελτιώσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 708/2007, που συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό με τις συστάσεις της γνωμοδότησης CESE 453/2010.

1.2 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι, εφόσον λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή της βλάβης στα οικοσυστήματα και στη βιοποικιλότητα, η υδατοκαλλιέργεια πρέπει να συνεχίσει να καρπώνεται τα οφέλη της εισαγωγής στην Ευρωπαϊκή Ένωση ξένων ειδών και της χρήσης απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών και κατ' αυτόν τον τρόπο να προωθήσει την αειφόρο ανάπτυξη αυτής της δραστηριότητας.

1.3 Η ΕΟΚΕ τονίζει τη σημασία του σαφούς καθορισμού των προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούνται από τις κλειστές εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας για τη μείωση του γραφειοκρατικού φόρτου.

1.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης τις τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 708/2007 ως συνέπεια της έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, κύριος σκοπός των οποίων είναι να επιτρέψουν την τροποποίηση των παραρτημάτων I, II, III και IV με τη διαδικασία της «επιτροπολογίας».

2. **Εισαγωγή**

2.1 Η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί έναν κλάδο σε συνεχή εξέλιξη, ο οποίος πρέπει να προσφέρει λύσεις στις απαιτήσεις της αγοράς και μεταξύ αυτών στην απαίτηση για διαφοροποίηση των ειδών που εκτρέφονται και διατίθενται στο εμπόριο.

2.2 Κατά το παρελθόν, η κοινωνία ωφελήθηκε από την εισαγωγή ξένων ειδών στην ευρωπαϊκή υδατοκαλλιέργεια, όπως εξάλλου και στις υπόλοιπες γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες. Επί του παρόντος, τέσσερα από τα δέκα βασικά είδη που παράγονται με υδατοκαλλιέργεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση μπορούν να θεωρηθούν ως ξένα (ιριδίζουσα πέστροφα, στρείδι του Ειρηνικού, κυπρίνος και κυδώνι της Ιαπωνίας), η δε παρουσία τους θεωρείται πλέον φυσιολογική και αναγκαία.

2.3 Ωστόσο, η εισαγωγή χωροκατακτητικών ξένων ειδών θεωρείται επί του παρόντος ως ένας από τους βασικούς παράγοντες που πλήττουν τη βιοποικιλότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι κύριες οδοί ανεπιθύμητης εισόδου ξένων υδρόβιων ειδών στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι τα υδάτινα έρματα των μεγάλων πλοίων, η ερασιτεχνική αλιεία και τα ενυδρεία. Η κλιματική αλλαγή προκαλεί επίσης την είσοδο ξένων ειδών που φθάνουν από μόνα τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.4 Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 708/2007 για τη χρήση στην υδατοκαλλιέργεια ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών υποβλήθηκε πρόσφατα σε ορισμένες τροποποιήσεις, επί των οποίων η ΕΟΚΕ έχει εκπονήσει ήδη τη γνωμοδότησή της CESE 453/2010 (με εισηγητή τον κ. SALVATORE). Η γνωμοδότηση αυτή εγκρίθηκε με μεγάλη πλειοψηφία και παραμένει απόλυτα έγκυρη. Ορισμένες από τις συστάσεις αυτής της γνωμοδότησης, όπως η αίτηση να διευκρινιστεί ότι οι κλειστές εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας βρίσκονται πάντοτε στην ξηρά, η απαίτηση ελάχιστης απόστασης ασφαλείας και προστασίας από τα αρπακτικά κλπ. περιλαμβάνονται πλέον στην προτεινόμενη τροποποίηση (τροποποιήσεις του άρθρου 3), πράγμα που αποδεικνύει την ορθότητα των συστάσεων της ΕΟΚΕ.

3. **Γενικές παρατηρήσεις**

3.1 Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να προσαρμόσει το νομοθετικό πλαίσιο για τη ρύθμιση των πρακτικών υδατοκαλλιέργειας όσον αφορά τη χρήση ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών, καθώς και πιθανών συνδεδεμένων μη στοχευόμενων ειδών, συνεπεία της έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας και δεδομένων των συνεισφορών και προτάσεων που διατυπώθηκαν από διάφορους φορείς, μεταξύ των οποίων και η ΕΟΚΕ.

3.2 Ο στόχος αυτού του νομοθετικού πλαισίου πρέπει να είναι η ελαχιστοποίηση του κινδύνου βλάβης στη βιοποικιλότητα, ιδίως δε στα είδη, τα ενδιαιτήματα και τις λειτουργίες των οικοσυστημάτων. Η εν λόγω νομοθεσία πρέπει να βασίζεται στην αρχή της προφύλαξης, να περιλαμβάνει διαδικασίες για την αξιολόγηση των πιθανών κινδύνων και να προβλέπει τη θέσπιση σχεδίων αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης.

3.3 Τα ξένα είδη υδατοκαλλιέργειας που έχουν από καιρό εισαχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση και εκτρέφονται σε τακτική βάση θα πρέπει να τύχουν χωριστής μεταχείρισης, προκειμένου να διευκολυνθεί η συνέχεια της καλλιέργειάς τους χωρίς πρόσθετο διοικητικό φόρτο, με την επιφύλαξη ότι οι μετακινήσεις τους δεν συνδέονται με αυτές μη στοχευόμενων ειδών.

3.4 Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 708/2007 θέσπισε ένα πλαίσιο για τη ρύθμιση της χρήσης στην υδατοκαλλιέργεια ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών, προκειμένου να αξιολογήσει και να μειώσει στο ελάχιστο τις ενδεχόμενες συνέπειες των ειδών αυτών στα υδάτινα ενδιαιτήματα.

3.5 Ο περιορισμός των περιβαλλοντικών κινδύνων απαιτεί να ληφθούν μέτρα όπως πρωτόκολλα δράσης στις εγκαταστάσεις υποδοχής, προηγούμενες εκτιμήσεις του περιβαλλοντικού κινδύνου και υγειονομική απομόνωση.

3.6 Η σωστή διαχείριση των κινδύνων στη χρήση των ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών απαιτεί από τα διάφορα εμπλεκόμενα μέρη και ιδίως από τα κράτη μέλη να αναλάβουν τις ευθύνες τους.

3.7 Για τη βελτίωση της νομοθεσίας σε αυτόν τον τομέα ενδείκνυται να αξιοποιήσουμε τις εξελίξεις στις γνώσεις μας όσον αφορά τη χρήση ξένων ειδών στην υδατοκαλλιέργεια, ιδιαίτερα δε τις νέες επιστημονικές γνώσεις που αποκτώνται από τις ερευνητικές πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως το έργο IMPASSE.

4. **Ειδικές παρατηρήσεις**

4.1 Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 708/2007 για τη χρήση στην υδατοκαλλιέργεια ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών, πρέπει να προσαρμοστεί στις νέες διατάξεις του άρθρου 290 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την εκχώρηση αρμοδιοτήτων, καθώς και σε αυτές του άρθρου 291 σχετικά με τις εκτελεστικές αρμοδιότητες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 708/2007 θα είναι πλήρως συμβατός με το πλαίσιο λήψης αποφάσεων που προβλέπεται στη νέα Συνθήκη.

4.2 Δεδομένου ότι θεωρούνται ασφαλείς και με πολύ χαμηλό κίνδυνο διαφυγής των ειδών, οι κλειστές εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας πρέπει να μπορούν να εξαιρούνται, μεταξύ άλλων, από την απαίτηση για εκ των προτέρων εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

4.3 Δεδομένων των εξαιρέσεων των οποίων θα απολαύουν οι κλειστές εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας, ενδείκνυται να προσδιοριστούν τα χαρακτηριστικά βιοασφάλειας αυτού του τύπου εγκαταστάσεων.

4.4 Είναι σκόπιμο να διευρυνθούν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των κλειστών εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας πέρα από την αντίληψη ότι το νερό της καλλιέργειας είναι ο μόνος τρόπος διαφυγής των εκτρεφόμενων ειδών· ιδιαίτερα, θα πρέπει να προβλέπεται η τοποθέτηση αυτών των εγκαταστάσεων στην ξηρά, η ασφάλειά τους έναντι των αρπακτικών και των επιπτώσεων πιθανών πλημμυρών, μέτρα κατά της κλοπής και του βανδαλισμού, ο φραγμός των παθογόνων ουσιών και η κατάλληλη διάθεση των νεκρών οργανισμών.

4.5 Κάθε κράτος μέλος πρέπει να μπορεί ανά πάσα στιγμή να συμβουλεύεται τον κατάλογο των κλειστών εγκαταστάσεων υδατοκαλλιέργειας σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτοί οι κατάλογοι πρέπει να καταρτιστούν χωρίς καθυστέρηση, να ενημερώνονται τακτικά και να είναι διαθέσιμοι στο Διαδίκτυο.

4.6 Η μεταφορά ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών από ή προς τις κλειστές εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας αποτελεί διαδικασία καθοριστικής σημασίας, γι' αυτό και πρέπει να πραγματοποιείται με τρόπο που να παρεμποδίζει τη διαφυγή των ειδών.

4.7 Οι μετακινήσεις ξένων υδρόβιων ειδών μέσω καταστημάτων πώλησης ζώων συντροφιάς, κέντρων κηπουρικής, τεχνητών λιμνών σε κήπους ή ενυδρείων αποτελούν απειλή για τη βιοποικιλότητα παρόμοια με αυτήν που θέτει η υδατοκαλλιέργεια και για τον λόγο αυτό θα πρέπει να υπόκεινται σε εξίσου αυστηρούς κανόνες και παρακολούθηση.

4.8 Αν και η πρόταση τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 708/2007 δεν θίγει το συγκεκριμένο θέμα, δεν είναι σωστό να ορίζεται ως «ανοιχτή εγκατάσταση υδατοκαλλιέργειας» κάθε εγκατάσταση στην οποία η υδατοκαλλιέργεια διεξάγεται εντός υδάτινου μέσου που δεν διαχωρίζεται από το φυσικό υδάτινο μέσο με φράγματα που εμποδίζουν τη διαφυγή εκτρεφόμενων ειδών. Στις ανοιχτές εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας υπάρχουν πράγματι φυσικά φράγματα που διασφαλίζουν ότι τα εκτρεφόμενα είδη δεν θα διαφύγουν. Αυτό που δεν υπάρχει σε αυτές τις εγκαταστάσεις είναι ο υψηλός βαθμός βεβαιότητας ότι υπό συγκεκριμένες περιστάσεις (κακές καιρικές συνθήκες, πλημμύρες, αρπακτικά κλπ.) ορισμένα από τα είδη δεν θα μπορέσουν να διαφύγουν στα ανοικτά ύδατα.

Βρυξέλλες, 21 Οκτωβρίου 2010.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON